

Ochrana osobních údajů

Mgr. Eva Fialová, LL.M.

eva.fialova@law.muni.cz

Právo informačních a komunikačních technologií I
2.4.2012

Ochrana soukromí online

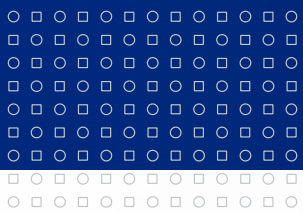
1. Ochrana soukromí
2. Ochrana osobních údajů
3. Ochrana osobní cti a dobrého jména

Soukromí v mezinárodním a evropském právu

- Všeobecná deklaráce lidských práv: čl. 12
- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech: čl. 17
- EÚLP čl. 8: 1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.

Soukromí v českém právu

- Čl. 7 Listiny: Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem.
- Čl. 10 Listiny: (1) Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.
(2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života.
(3) Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.
- § 11 OZ: Fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy.
- § 81/2 NOZ: Ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.

OCHRANA SOUKROMÍ

Co je to soukromí?

- Právní definice chybí.
- ESLP č.13710/88 (Niemietz v. Německo): *The Court does not consider it possible or necessary to attempt an exhaustive definition of the notion of "private life".*
- ÚS 517/99: Právo na ochranu osobního soukromí je právem fyzické osoby rozhodnout podle vlastního uvážení zda, popř. v jakém rozsahu a jakým způsobem mají být skutečnosti jejího osobního soukromí zpřístupněny jiným subjektům a zároveň se bránit (vzepřít) proti neoprávněným zásahům do této sféry ze strany jiných osob.

Proč chránit soukromí?

- Soukromí hodnota samo o sobě
- Soukromí nutné z důvodu:
 - osobní autonomie
 - svobody jednání
 - svobody projevu
 - vymezení hranic výkonu veřejné moci

Míra ochrany soukromí

- Soukromí není absolutní hodnota, vždy nutné poměřovat s jinými hodnotami (právo na informace, svoboda projevu, ochrana bezpečnosti).
- Míra ochrany soukromí není u každého stejná (*public figures*)
- přiměřené očekávání soukromí (*reasonable expectation of privacy*):
 - subjektivní kritérium: aktuální očekávání soukromí v určité situaci
 - objektivní kritérium: společnost uznává toto očekávání jako přiměřené (Katz v. US 389 U.S. 347 (1967))

Dimenze soukromí

- Relační soukromí:
rodina, vztahy, *right to be let alone*
- Komunikační soukromí:
dopis, email, telefonní hovor
- Informační soukromí:
osobní údaje

„The claim of individuals, groups and institutions to determine for themselves, when, how, and to what extent information about them is communicated to others.“

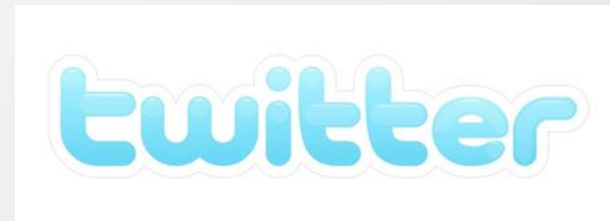
A. Westin: Privacy and Freedom

Ochrana osobních údajů a ochrana soukromí

- Soukromí - subjektivní
- Ochrana osobních údajů - objektivní

- Osobní údaje chráněny podle zákona ≠ nenarušené soukromí
- Porušení zákona na ochranu osobních údajů ≠ narušené soukromí

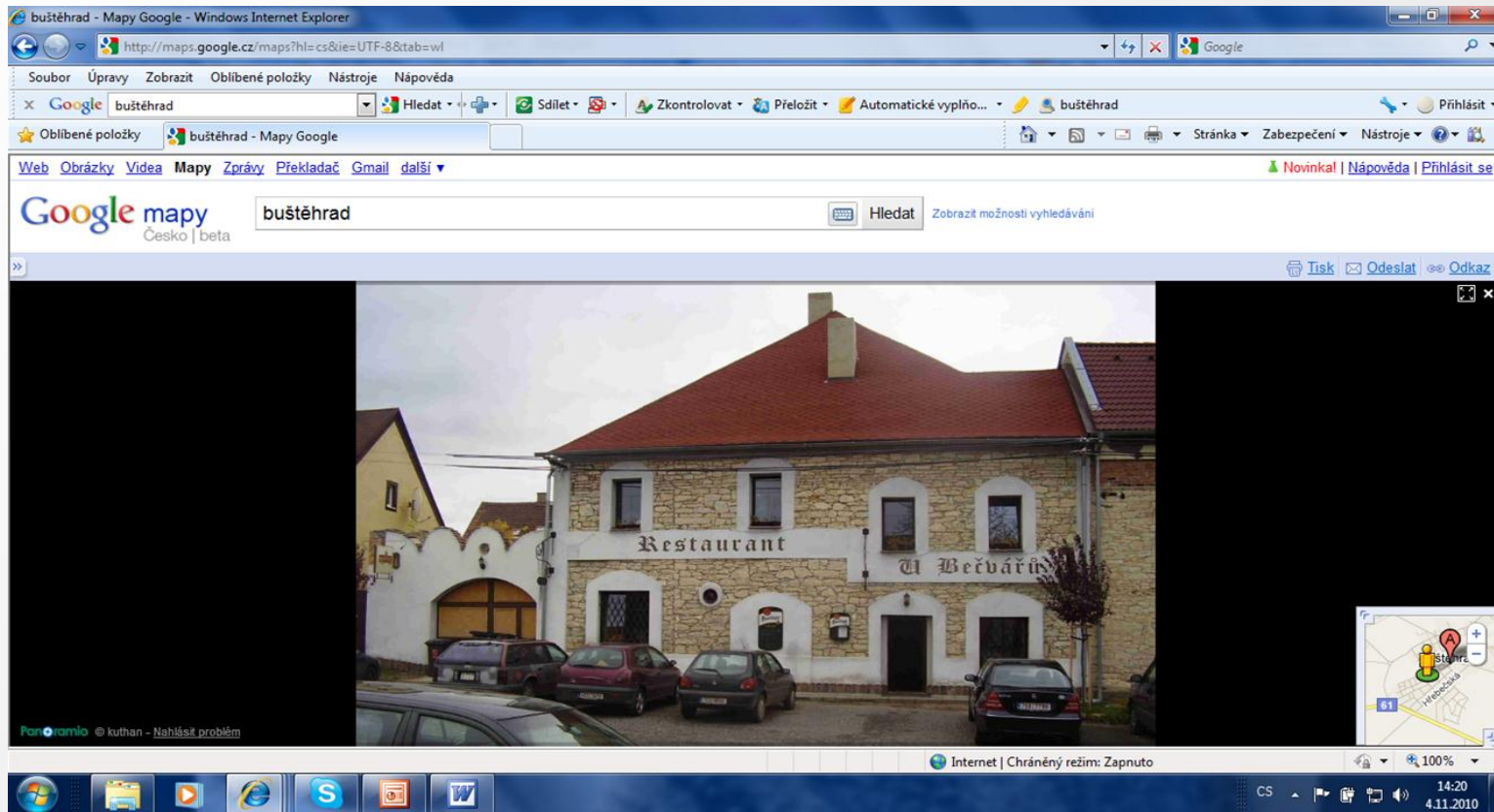
Web 2.0

Co hrozí na Webu 2.0 z hlediska soukromí?

- Ohrožení/narušení relačního soukromí
- Ohrožení/narušení informačního soukromí
- Data mining
- Krádež identity
- Sledování polohy a pohybu
- Cyberstalking
- Nemožnost oddělení sociálních rolí
- Nemožnost být zapomenut

Ohrožení/narušení relačního soukromí

Ohrožení/narušení informačního soukromí

The screenshot shows a web browser window displaying a news article on the website Novinky.cz. The article title is "Policista Hudec nechal sledovat i telefony Klausových přátel". The text describes a scandal where a police officer, Marian Hudec, was found to be monitoring the mobile phones of several individuals, including friends of President Václav Klaus. The article mentions that Hudec was also involved in unauthorized surveillance of the President's work and private life.

Novinky.cz
 Hlavní stránka » Domácí Podrubinky: Chat s osobností

Policista Hudec nechal sledovat i telefony Klausových přátel

Afera kolem nezákonného monitorování mobilních telefonů řady lidí z okoli prezidenta Václava Klause, novinářů a i dalších osob získává bližší obrysy. Policista Marian Hudec, který nezákonnou lustraci inicioval, mohl díky ní získat přehled o pracovním i soukromém životě hlavy státu.

pátek 1. července 2011, 10:43

Soudy Huďcovi povolily dostat se k výpisům více než pěti desítek lidí. Vzhledem k tomu, že se jednalo jak o telefony nejblíže Klausových spolupracovníků jako je kancléř Jiří Weigl či tajemník Ladislav Ják, mohl získat přehled o jeho pracovních aktivitách.

▲ Prezident Václav Klaus s hradním vicekancléřem Petrem Hájkem a kancléřem Jiřím Weiglem
 FOTO: Michal Hamaný, ČTK

Domácí » dnes 10 zpráv

MEZILANKA	měna	náboj	zpráva
EUR	24,67	24,79	▲
USD	18,51	18,63	▲

Získejte individuální kurzy [Více »](#)

▼ Komerční sdělení

- Kompletní výměna sady rozbojů nebo provozních desítek za běžnou cenu!
- Při řízení rozhodů veřejně právně teď se můžete z pohody domova.
- Bonus za rychlé rozhodnutí pro zakoupení závezu do Bulharska až 1 220 Kč
- Podnikatelské účto s vedením účtu zdarma. Stačí se aktivně využívat.
- Vizura je na předpis. Amante není lit od 460 Kč.

Data mining

- shromažďování a vyhodnocování dat z různých zdrojů/databází
 - cíl: získat potenciálně využitelné informace
 - vygenerování osobního údaje, který předtím nebyl k dispozici
 - zákaz sdružování osobních údajů získaných k rozdílným účelům (§ 5/1 h) ZOOÚ)

Krádež identity

- nedovolené shromažďování a zneužití osobních údajů
 - offline identita (jméno, rodné číslo, adresa)
 - online identita (přihlašovací jméno, heslo, číslo kreditní karty, expirace karty)
- Jak? Krádež osobního dokladu, phishing, pharming, spyware, virus, trojský kůň...

Krádež identity

§ 230 TZ Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací

(1) Kdo překoná bezpečnostní opatření, a tím neoprávněně získá přístup k počítačovému systému nebo k jeho části, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Kdo získá přístup k počítačovému systému nebo k nosiči informací a

a) neoprávněně užije data uložená v počítačovém systému nebo na nosiči informací,

b) data uložená v počítačovém systému nebo na nosiči informací neoprávněně vymaže nebo jinak zničí, poškodí, změní, potlačí, sníží jejich kvalitu nebo je učiní neupotřebitelnými.

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2

a) v úmyslu způsobit jinému škodu nebo jinou újmu nebo získat sobě nebo jinému neoprávněný prospěch.

Sledování polohy a pohybu

- sledování elektronických stop uživatele internetu pro komerční účely, pro účely vyšetřování
- Jak? Cookies, email, sociální sítě

Facebook places

Cyberstalking

§ 354 TZ nebezpečné pronásledování

Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že

- a) vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou jemu nebo jeho osobám blízkým,
- b) vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje,
- c) vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje,
- d) omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života, nebo
- e) zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu,

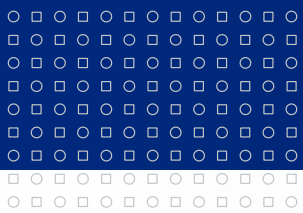
a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

Nemožnost oddělení sociálních rolí

- Sociální role: očekávaný způsob chování člověka v určité situaci
- Web 2.0 znesnadňuje oddělení sociálních rolí.
- Splývá rozdíl mezi soukromým a veřejným prostorem.

Nemožnost být zapomenut

- Internet nezapomíná
- *„Frajer je ten, koho na Googlu vůbec nenajdete“ (M. Čermák)*
- právo být zapomenut

OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Právní úprava ochrany osobních údajů

- Směrnice 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů
- Směrnice 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací
- Směrnice 2006/24/ES o uchovávání údajů (Data Retention)
- Zákon č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
- Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích

Osobní údaj

- Osobní údaj: jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů (§ 4a) ZOOÚ).
- Subjekt údajů: fyzická osoba, k níž se osobní údaje vztahují (§ 4d) ZOOÚ).
- Určenost nebo určitelnost: subjekt údajů lze přímo či nepřímo identifikovat
- Co je a co není osobní údaj?

Zpracování osobních údajů

- Zpracování osobních údajů: *jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky*. Zpracováním osobních údajů se rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace (§ 4e) ZOOÚ).
- Správce: každý subjekt, který určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování a odpovídá za něj (§ 4j) ZOOÚ).
- Zpracovatel: každý subjekt, který na základě zvláštního zákona nebo pověření

Zásady zpracování osobních údajů

1. legalita zpracování (§ 5/2 ZOOÚ)
 - a) souhlas subjektu údajů (svobodný a vědomý projev vůle subjektu údajů, jehož obsahem je svolení subjektu údajů se zpracováním osobních údajů (§ 4 n) ZOOÚ)
 - b) právní povinnost správce
 - c) plnění smlouvy
 - d) ochrana důležitých zájmů subjektu
 - e) zveřejnění v souladu ze zvláštním předpisem
 - f) nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby
 - g) osobní údaje o veřejně činné osobě, funkcionáři či zaměstnanci veřejné správy, které vypovídají o jeho veřejné anebo úřední činnosti, o jeho funkčním nebo pracovním zařazení
 - h) zpracování pro účely archivnictví

Zásady zpracování osobních údajů

2. zpracovávání osobních údajů pouze ke stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění stanoveného účelu (5/1 a), d) ZOOÚ)
3. zpracovávání přesných osobních údajů, aktualizace (5/1 c) ZOOÚ)
4. uchovávání osobních údajů pouze po dobu nezbytnou k účelu jejich zpracování
5. zabezpečení (§ 13 ZOOÚ)
6. zákaz sdružování osobních údajů získaných k rozdílným účelům (§ 5/1 h) ZOOÚ)

Souhlas se zpracováním

- písemně, ústně, konkludentně
- může být odvolán
- Jak posoudíme souhlas ke zpracování osobních údajů nezletilých?
§ 9 OZ: Nezletilí mají způsobilost jen k takovým právním úkonům, které jsou svou povahou přiměřené rozumové a volní vyspělosti odpovídající jejich věku.

nesouhlas nezletilého/ zákonného zástupce → správce nesmí osobní údaje zpracovávat

souhlas nezletilého → zákonný zástupce může souhlas následně odepřít

Citlivé údaje

osobní údaje vypovídající o:

- národnostním, rasovém nebo etnickém původu
- politických postojích
- členství v odborových organizacích
- náboženství a filozofickém přesvědčení
- odsouzení za trestný čin
- zdravotním stavu
- sexuálním životě
- genetický údaj
- biometrický údaj, který umožňuje přímou identifikaci nebo autentizaci subjektu údajů
- výslovný souhlas se zpracováním, poučení o právech
- správce povinen poučit subjekt o jeho právech

Práva subjektu

1. právo na informace o zpracovávání (§ 12 ZOOÚ)
2. žádost o vysvětlení (§ 21/1 a) ZOOÚ)
3. blokování, provedení opravy, doplnění likvidaci osobních údajů (§ 21/1 b) ZOOÚ)
4. informovat ÚOOÚ (§ 21/3 ZOOÚ)

Povinnosti zpracovatele

1. informační povinnost (§ 11 ZOOÚ)
2. oznamovací povinnost (§ 16 ZOOÚ)
3. povinnost zabezpečení údajů (§ 13 ZOOÚ)
4. zachování mlčenlivosti (§ 15 ZOOÚ)
5. povinnost k nápravě (§ 21/2 ZOOÚ)
6. likvidace údajů po skončení účelu zpracování (§ 20 ZOOÚ)
7. zpracování pro účely marketingu (§ 5/5 ZOOÚ)

Osobní údaje v elektronických komunikacích

- Provozní údaje § 90 ZEK:
 - smazat nebo učinit anonymními, jakmile již nejsou potřebné pro přenos zprávy
 - Výjimka: vyúčtování, se souhlasem účastníka marketing či poskytování služeb s přidanou hodnotou
- Lokalizační údaje § 91 ZEK:
 - učinit anonymními
 - Výjimka: se souhlasem účastníka poskytování služeb s přidanou hodnotou

Data Retention

- § 90 odst. 3 a 4 ZEK:
 - Uchovávání provozních a lokalizačních údajů, netýká se obsahu zpráv
- Zrušen nálezem Ústavního soudu Pl. ÚS 24/10:
 - Soukromí a informační sebeurčení
 - Proporcionalita zásahu
 - Zabezpečení údajů (uchovávání, odpovědnost)
 - Vágnost právní úpravy (oprávněné osoby, účel)

Reforma ochrany osobních údajů

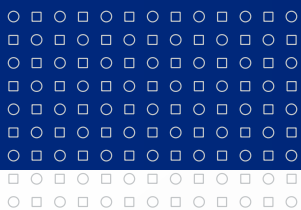
- Nařízení, které stanoví obecný rámec EU pro ochranu údajů
- Úplná harmonizace
- Pravidla pro jednotný digitální trh
- Účinnost: 2 roky po vyhlášení ve Věstníku

Reforma ochrany osobních údajů

- Souhlas:
 - výslovný (prohlášení, potvrzovací úkon)
 - nebude opravňovat ke zpracování v případě značné nerovnováhy subjekt – správce
- Posílení práv subjektu
 - právo být zapomenut - správce na žádost smaže OÚ, pokud již nejsou déle třeba ke zpracování, subjekt odvolal souhlas se zpracováním
 - snadnější přístup k údajům, právo obdržet kopii
 - přenositelnost k jinému poskytovateli

Reforma ochrany osobních údajů

- Posílení bezpečnosti:
 - Privacy by design and by default
 - Neprodlené oznámení narušení (data breach)
- Zlepšení ochrany práva:
 - Posílení nezávislosti a pravomocí orgánů
 - Zlepšení správních a soudních prostředků při porušení práva
- Závazná podniková pravidla (Binding Corporate Rules)
- Data Protection Impact Assessment

OCHRANA OSOBNÍ CTI A DOBRÉHO JMÉNA

Ochrana osobní cti a dobrého jména na internetu

http://edition.cnn.com/2012/03/26/sport/cricket-cairns-libel-england/index.html

Former cricket star Cairns wins libel case against ex-IPL chief Modi

March 26, 2012 - Updated 1938 GMT (0338 HKT)

Your opinion counts!

Twitter Share Email Save Print

Recommend Sign Up to see what your friends recommend.

Chris Cairns returns to the London High Court during the eight-day libel hearing against Lalit Modi.

STORY HIGHLIGHTS

- Chris Cairns wins libel action against former IPL chief Lalit Modi.
- Modi had accused the former New Zealand captain of match fixing.
- Cairns awarded costs and...

(CNN) -- Former New Zealand cricket star Chris Cairns won a libel action in London Monday against ex-Indian Premier League (IPL) chief Lalit Modi, who had used Twitter to accuse him of match fixing.

Modi, the driving force behind the IPL, must pay the former Kiwi captain £90,000 (\$143,500) and his costs of £400,000 (\$638,000). The figures do not include his own legal bill.

Part of complete coverage on **Sports spotlight**

Pacquiao: God told me to retire
March 21, 2012 - Updated 0600 GMT (1400 HKT)
Like St. Augustine's prayer "God make me chaste - but not yet," Filipino fighter Manny Pacquiao's personal talk with God may not lead to his immediate retirement.

Manning joins Denver Broncos
March 20, 2012 - Updated 2329 GMT (0729 HKT)

13:00 30.3.2012

Náprava vzniklé újmy

§ 12/1 OZ: Fyzická osoba má právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění.

§ 79/1 OSŘ: Řízení se zahajuje na návrh. Návrh musí kromě obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) obsahovat jméno, příjmení, bydliště účastníků, popřípadě rodná čísla účastníků (obchodní firmu nebo název a sídlo právnické osoby, označení státu a příslušné organizační složky státu, která za stát před soudem vystupuje), popřípadě též jejich zástupců, vyličení rozhodujících skutečností, označení důkazů, jichž se navrhovatel dovolává, a musí být z něj patrné, čeho se navrhovatel domáhá. Ve věcech vyplývajících z obchodních vztahů musí návrh dále obsahovat identifikační číslo právnické osoby, identifikační číslo fyzické osoby, která je podnikatelem, popřípadě další údaje potřebné k identifikaci účastníků řízení. Tento návrh, týká-li se dvoustranných právních vztahů mezi žalobcem a žalovaným (§ 90), se nazývá žalobou.

Svoboda projevu

- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech: čl. 19
- EÚLP čl. 10. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společnostem.
- Listina čl. 17: (1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.

Odpovědnost ISP podle zk. 480/2004

§ 5/1: Poskytovatel služby, jež spočívá v ukládání informací poskytnutých uživatelem, odpovídá za obsah informací uložených na žádost uživatele, jen

- a) mohl-li vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní, nebo
- b) dozvěděl-li se prokazatelně o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně neučinil veškeré kroky, které lze po něm požadovat, k odstranění nebo znepřístupnění takovýchto informací.

§ 6: Poskytovatelé služeb uvedení v § 3 až 5 nejsou povinni

- a) dohlížet na obsah jimi přenášených nebo ukládaných informací,
- b) aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní obsah informace.

Povinnost ISP předat osobní údaje uživatele

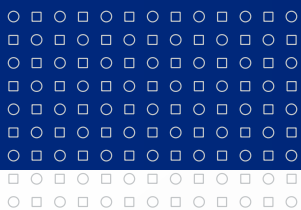
- § 5/2 e) ZOOÚ: Správce může zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů. Bez tohoto souhlasu je může zpracovávat, pokud je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby; takové zpracování osobních údajů však nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života.
- Zpracovávání = předávání, šíření, zveřejňování

Povinnost ISP předat osobní údaje uživatele soudu

- Povinnost ISP předat osobní údaje uživatele soudu chybí.
- Promusicae (C-275/06): Směrnice 2000/31/ES o elektronickém obchodu neukládá členským státům, aby stanovily povinnost sdělit osobní údaje v rámci občanskoprávního řízení.
- Zajištění spravedlivé rovnováhy mezi jednotlivými základními právy chráněnými právním řádem Společenství, a sice právem na ochranu soukromí, právem na ochranu vlastnictví a právem na účinnou právní ochranu
→ poškozený musí žalovat ISP na vydání osobních údajů

Zákonná povinnost ISP předat osobní údaje soudu

- Právo na svobodu projevu
- *it is applicable not only to "information" or "ideas" that are favourably received or regarded as inoffensive or as a matter of indifference, but also to those that offend, shock or disturb the State or any sector of the population. (ESLP 5493/72, Handyside)*
- Chilling effect

DĚKUJI ZA POZORNOST

